

Fryslân in beweging: iedereen doet mee

Beleidsbrief sport

Voorwoord

Fryslân staat bekend als een sportieve provincie. Zeilen, schaatsen, kaatsen: er is altijd wat te doen. Maar het betekent niet dat Friezen gemiddeld meer sporten dan andere Nederlanders. Of dat er minder overgewicht is. Integendeel. Alle redenen om meer Friezen aan het sporten en bewegen te krijgen, vindt gedeputeerde Femke Wiersma van sport. "Oergewicht is in tannimmend probleem. Ek by jonge bern."

Hoe dat kan? Wiersma ziet een parallel met de Friese paradox. Friezen zijn gelukkiger dan de gemiddelde landgenoot, maar hebben minder te besteden. "Sûn ite kostet mear. Net eltsenien kin dat betelje. Mar it is wol hiel wichtich. En wa wit binne we hjir wat minder dwaande mei it 'schoonheidsideaal' as yn de grutte stêd."

Daar komt bij dat Wiersma een passievere samenleving ziet. "Bern gongen froeger troch waar en wyn op 'e fyts fan Feanwâlden nei skoalle yn Dokkum. No dogge se dat op 'e elektryske fyts." Minder buiten spelen, minder buiten werken, meer achter telefoon, tablet en Playstation: mensen komen minder uit zichzelf in beweging.

Terwijl je aan bewegen en sporten zoveel kunt hebben. "Dat merk ik sels ek. It kin altyd better, mar ik ryd hynder, ik draaf, ik wol wer mear op 'e racefyts. Dêr krijst enerzjy fan. In sûne geast yn in sûn lichem, al dy klisjees binne wier. It draacht by oan in folslein wolwêzen. Dêr moat positive oandacht foar wêze. Net mei de belearjende finger."

Kabouterkaatsen

Die aandacht wil de provincie via de beleidsbrief Sport de komende jaren blijven geven. Er is de afgelopen tijd al ingezet op projecten als kabouterkaatsen en schoolschaatsen. Wat tot veel enthousiasme bij de jeugd leidde en tot extra aanwas bij kaatsclubs. In die lijn wil Wiersma verder gaan.

Nog meer dan voorheen ziet ze sport als middel om op meerdere beleidsterreinen vooruitgang te boeken. "In bettere sûnens soarget foar minder soarchkosten. We kinne better oan de foarkant yn sport en bewege ynvestearje as efternei jild stekke yn it better meitsjen fan minsken." Vandaar dat ze de

komende jaren ook meer geld voor sport wil uittrekken.

De sociale functie van sport is niet te onderschatten. "Minsken sitte in soad op wat we de sosjale media neame. Dochs is de iensumheid tanommen. Sporte bringt minsken byïnoar." Wiersma ziet sport samen met gezondheid en het eten van onbewerkte producten van de boer als een drielukkig. "It binne trije pylders foar in sûne mienskip. We hearre altyd dat we yntegraal sjen moatte. Dat kin op dizze wize. Dat moatte we ús bern meijaan."

2028

Waarmee is de gedeputeerde in 2028 op sportgebied tevreden, als de nieuwe beleidsbrief op zijn einde loopt? "Ik hoopje dat minsken har sûner fiele. Dat se mear bewege. As in mienskip it de positive kant op gean litte kin, is dat hjir. Mei de rêst en romte dy't we hawwe. Mar ik haw net de illúzje dat 2028 in einpunt is. Wol dat we dan fierder op de goede wei binne. Dat we dan net allinnich de moaiste provinsje binne, mar ek dy mei de sûnste minsken."

Hoofdstuk 1

Inleiding: Sport als cement

Sport heeft in Fryslân een centrale rol in onze samenleving. We hebben sport in ons hart gesloten. Van het G-team van LDODK en de Meiden Onder 15 van Be Quick Dokkum tot de gouden olympisch kampioenen Sven Kramer, Epke Zonderland en Suzanne Schulting. We zijn trots op onze sporters, op elk niveau. Het zorgt voor emotie. Het brengt ons samen en verbindt ons. Sport is het sociale cement in onze mienskip. Dat willen we behouden en uitbouwen.

We hebben een gevarieerd landschap dat uitnodigt tot bewegen. Met de tocht langs de elf steden als hoogtepunt. Die motiveert om ons doorzettingsvermogen te testen, ijs of geen ijs. *Oanhâlde as storein*. De tocht nodigt sporters van binnen en buiten de provincie uit tot bovenmenselijke prestaties. Zoals Maarten van der Weijden en Stefan van der Pal met hun Elfstedentriatlonen voor het goede doel.

Fryslân is schoon, gezond en gelukkig. Via onze economische agenda Blue Delta willen wij in 2030 een vitale regio zijn om te wonen, werken, leren en recreëren. Waar ruimte is om schone lucht te ademen, om te bewegen, te sporten en te ontmoeten. Sport en beweging zorgen ervoor dat we beter in ons vel zitten. We willen als provincie bijdragen dat inwoners op een gezonde en gelukkige wijze een hoge leeftijd kunnen bereiken. Ons gezondheidskapitaal begint bij de jeugd. De projecten schoolschaatsen en kabouterkaatsen laten zien hoe belangrijk het is om op een aantrekkelijke manier sport aan kinderen aan te bieden.

Gezonde leefstijl

Sport en bewegen spelen een essentiële rol in het bevorderen van een gezonde leefstijl, het versterken van *ús mienskip* en het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling. Ze beperken overgewicht en houden lichaam en geest in conditie. We streven ernaar om voor een omgeving te zorgen waarin iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond of vaardigheidsniveau, de

mogelijkheid heeft om actief deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten.

Daarbij hebben wij oog voor specifieke doelgroepen die een duwtje in de rug nodig hebben. Zoals ouderen, mensen met een beperking, mensen van een andere afkomst en mensen met een lager inkomen. We willen dat er voor iedereen iets te doen is.

Onze sportverenigingen zijn sociale ontmoetingsplaatsen voor al onze inwoners. Onderzoek van Planbureau Fryslân maakt dat duidelijk. Sport zorgt voor meer sociale samenhang. Met onze partners dragen wij als provincie bij aan de verandering die binnen de gezondheidszorg nodig is: van zorg naar positieve gezondheid. Meer sporten en bewegen is volgens ons hierop hét antwoord.

Friese sporten

Bijzondere aandacht verdienen de Friese sporten. Het fierljeppen, Fries dammen, kaatsen en skûtsjesilen zijn medebepalend voor onze culturele identiteit en erfgoed. Wij voelen hiervoor een speciale verantwoordelijkheid. We willen de bonden helpen om de Friese cultuursporten voor de toekomst te behouden.

Wij zijn trots op het feit dat Heerenveen een van de vijf TeamNL centra is van Nederland (voorheen CTO, Centra voor Topsport en Onderwijs). Heerenveen maakt onderdeel uit van de nationale hoofdinfrastructuur voor topsportontwikkelingen. Daarmee is het een thuisbasis van TeamNL. Wij willen een provincie zijn waar (top)sporters zich willen vestigen, blijven en thuis voelen. Waar talent tot ontplooiing komt.

In deze beleidsbrief beschrijven wij onze inzet als het gaat om breedtesport, Fryske sporten en topsport & talentontwikkeling voor de komende vier jaar. Daarbij streven wij een sportbeleid na dat vitaal, verbonden en verenigd is.

Inhoud

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Inleiding: Sport als cement	5
Hoofdstuk 2: Terugblik beleidsbrief sport 2021-2024	7
Hoofdstuk 3: Onze rol	8
Hoofdstuk 4: Trends en ontwikkelingen	10
Hoofdstuk 5: Onze ambitie en doelen	11
Hoofdstuk 6: Inzet voor Fryske sporten	13
Hoofdstuk 7: Inzet voor breedtesport	15
Hoofdstuk 8: Inzet voor topsport	17
Hoofdstuk 9: De mienskip versterken	20
Hoofdstuk 10: Onze financiële inzet	22

Hoofdstuk 2

Terugblik beleidsbrief sport 2021-2024

In onze vorige beleidsbrief 'Altyd priis' - Fryslân brede sportprovinsje - hebben wij zestien doelen geformuleerd om uitvoering te geven aan de hoofddambitie: Fryslân als brede en bijzondere sportprovincie.

In de afgelopen beleidsperiode zijn mooie resultaten behaald. Ook al heeft de sportsector te kampen gehad met de nadelige gevolgen van corona. Met het Inclusiefonds sport hebben wij ruim 150 nieuwe activiteiten van Friese sportverenigingen ondersteund om inwoners te betrekken die drempels ervaren om te sporten. Het gaat dan bijvoorbeeld om het organiseren van sportactiviteiten voor Oekraïense vluchtelingen, het rolstoelvriendelijk maken van sportvelden en het inhuren van specifieke trainers.

Daarnaast hebben wij innovatie in de sport aangejaagd met het ondersteunen van de app YnBeweging (www.ynbeweging.frl). Dit is een digitaal platform opgezet door Sport Fryslân dat vraag en aanbod op het gebied van sport en beweging voor elke inwoner in Fryslân bij elkaar brengt. Met name digitalisering is belangrijk om jongeren goed te bereiken. Met het project Fifa op de club zijn gamende jongeren verleid om actief deel te nemen aan het verenigingsleven. Het Fries dammen heeft dankzij een extra subsidie een digitale metamorfose ondergaan. Sinds kort kan iedereen op de wereld met een digitale leertool onze Friese variant van dammen spelen.

Verder zien wij meer combinaties met andere beleidsvelden. Zoals met het sociale domein en met zorg. Het Jeugdfonds en Volwassenfonds Sport en Cultuur van Rijk en gemeenten maken beweging toegankelijker voor mensen die het niet breed hebben. Wij zien een overgang van zorg naar positieve gezondheid. Dit gebeurt bijvoorbeeld via de derde regionale innovatiestrategie (RIS3) van Noord-Nederland en het Fries regioplan als uitvloeisel van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Sport en bewegen dragen bij aan het versterken van zorgpreventie en daarmee aan het langer gezond blijven van

onze inwoners. Dit betekent zoveel mogelijk eigen regie blijven voeren op je gezondheid. *Goed by jins sûpe en stút wêze!*

Schoolschaatsen en kabouterkaatsen

In de afgelopen beleidsperiode hebben Provinciale Staten met een tweetal moties geld beschikbaar gesteld voor schoolschaatsen en kabouterkaatsen. In vier jaar tijd krijgen kinderen van 180 basisscholen schaatsles. Daarmee bedienen we de helft van alle Friese scholen. De kinderen krijgen vier schaatslessen in de Elfstedenhal of Thialf. Daarnaast is er geld uitgetrokken om kinderen in groep drie en vier te laten kaatsen. Dit plan maakt onderdeel uit van het grotere plan 'ús keatstakomst' van de Koninklijke Nederlandse Kaatsbond (KNKB), dat wij ondersteunen. De eerste cijfers laten zien dat dit werkt. Waar het aantal jeugdleden van Fryske sporten stabiliseert, is dat bij het kaatsen aanzienlijk toegenomen. *Fryslân slacht op it mêd fan keatsen foar master op.*

De positie van topsport in Fryslân is in ons sportbeleid structureel verankerd. Topsport NOORD heeft zich dankzij een structurele provinciale subsidie doorontwikkeld. Er ligt een goede basis om de topsportinfrastructuur in Noord-Nederland en in onze provincie duurzaam te versterken.

Concentreren

We kijken eerst terug op het beleid van de afgelopen vier jaar. Vervolgens geven we aan wat de rol van de provincie is, welke trends en ontwikkelen we zien en hoe we hierdoor uitkomen bij onze ambitie en doelen voor het beleid voor de komende jaren. Ook plaatsen we sport in een breder perspectief door de waarde voor andere beleidsterreinen aan te geven. Voor de nieuwe periode kiezen we als volgende logische stap voor

een actiegericht en beknopte beleidsbrief. Met een beperkt aantal doelen willen we met meer geld goed richting geven aan ons sportbeleid. Dat past bij sport: concentreren om verder te komen. Sport raakt vele beleidsterreinen en elke euro in sport en bewegen is een investering die Fryslân op veel thema's vooruithelpt.

Hoofdstuk 3

Onze rol

Op sportgebied zien we voor ons als provincie een rol in het samenspel met Rijk en gemeenten. Het Rijk is diverse samenwerkingsvormen gestart, zoals de Beweegalliantie, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Sportakkoord II. Het kabinet streeft ernaar dat in 2040 driekwart van de Nederlanders voldoende beweegt. Dit betekent dat kinderen tussen vier en zeven jaar elke dag minstens één uur matig intensief bewegen en volwassenen ten minste tweeënhalf uur per week.

De landelijke overheid wil daarbij bouwen aan een kwalitatief sterke sportinfrastructuur. Meer partijen moeten meedoen. De maatschappelijke waarde van sport moet zichtbaarder zijn. Gemeenten hebben een belangrijke rol in het accommodatiebeleid en gaan over de afstemming van de spreiding van sportvoorzieningen. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor een kwalitatief beweegaanbod voor de eigen inwoners. Alle Friese gemeenten hebben ook een eigen sportakkoord.

Sportwet

Het kabinet werkt momenteel aan een Sportwet, waarin zij de publieke verantwoordelijkheid van de overheid voor het toekomstbestendig organiseren van sport wil vastleggen. Dit kan betekenen dat gemeenten, maar ook de provincie, een wettelijke rol op het gebied van sport gaan krijgen. Tot die tijd is het opstellen van sportbeleid een keuze van de provincie. Waarbij we ons extra verantwoordelijk voelen voor de traditionele Friese sporten vanwege hun culturele waarde.

Wij zien onze rol als die van aanjager, verbinder en vernieuwer. Wij zijn in de positie om partijen bij elkaar te brengen. Zodat partijen vanuit verschillende invalshoeken samen werken aan een vitaal Fryslân. We zien voor ons een centrale rol in de sociale infrastructuur voor de breedtesport, Fryske sporten en topsport in Fryslân. Met Sport Fryslân en Topsport NOORD als overkoepelende organen kunnen partijen in Fryslân snel schakelen om sport- en beweegactiviteiten en -initiatieven te ontplooiën. Op deze wijze bieden wij de juiste

randvoorwaarden aan om een positief sportklimaat te creëren voor belangrijke spelers, zoals gemeenten, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties, maar natuurlijk ook voor al onze inwoners.

Verder vinden wij het belangrijk dat binnen de Friese sportsector voldoende vernieuwing plaatsvindt, vooral om sport aantrekkelijk te houden voor de jongere doelgroep. Als vernieuwer willen wij ook goede en succesvolle initiatieven in meerdere gemeenten laten landen. Met vernieuwende werkwijzen maken we een nieuw en aansprekend aanbod vanuit met name Friese sportverenigingen mogelijk. Vanzelfsprekend hebben wij een bijzondere verantwoordelijkheid om de Friese identiteit en erfgoed te versterken met de instandhouding en doorontwikkeling van de Friese sporten.

Met onze verbindings- en vernieuwingskracht en het beschikbaar stellen van aanjaagcapaciteit zorgen wij met een onzichtbare hand voor een goed functionerend ecosysteem voor een positief sportklimaat. We zetten onze gemeenten, Friese sportbonden en sportaanbieders in hun kracht om beweeginitiatieven te ontplooiën voor onze mienskip. Niet alleen in Fryslân, maar ook nationaal en internationaal ademt Fryslân een en al sport uit. Door onze miljoeneninvesteringen hebben wij de nieuwbouw van een 50 meter zwembad De Welle, de bouw van de Elfstedenhal en de doorontwikkeling van Thialf mogelijk gemaakt.

Een voorbeeld van slim samenspel. Met de Brede Regeling Combinatiefuncties per 2019 investeren Rijk en gemeenten gezamenlijk in de inzet van onder meer buurtsportcoaches. Deze coaches motiveren inwoners met een persoonlijke aanpak om meer deel te nemen aan sport, bewegen en cultuur en zo gezonder, actiever en fitter te zijn. Op dit moment telt Fryslân ongeveer 140 buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches zijn in dienst van de gemeente/lokaal sportbedrijf of Sport Fryslân en zijn lokaal uitvoerder en verbinder. Zij kunnen zich door blijven ontwikkelen en verbeteren. Sport Fryslân organiseert regelmatig inspiratie- en uitwisselingsessies. De samenwerking tussen de beweegteams van Sport Fryslân en de provinciale activiteiten noemt Sport Fryslân 'TeamFRL'.

foto: Johan de Wit

Hoofdstuk 4

Trends en ontwikkelingen

In Fryslân staan we voor demografische uitdagingen. De komende twintig jaar krijgt onze provincie te maken met dubbele vergrijzing, ontgroening en gezinsverdunding. We zien een oudere en gemengdere bevolking, die meer individueel gericht is. Het zal drukker zijn als gevolg van toenemende migratiestromen. Minder jongeren en aanzienlijk meer ouderen - met meer chronisch zieken en hoger aandeel kwetsbare inwoners - hebben invloed op sportgebied. Zowel als het gaat om ledental als om het aantal vrijwilligers en het gebruik van voorzieningen.

Verder zien wij dat onze inwoners meer behoefte hebben aan sporten en bewegen in de openbare ruimte. Mensen gaan steeds vaker individueel of in zelforganiserende groepen sporten en minder in verenigingsverband. Met name jongeren zoeken hun heil in gaming en e-sports en vinden op die manier sociale interactie. Mensen bepalen zelf wanneer, waar en met wie ze sporten.

Kernwaarde

De bovengenoemde demografische ontwikkelingen vergroten de druk op een sterke mienskip, een belangrijke kernwaarde van Fryslân. Het Planbureau Fryslân heeft op basis van meerdere onderzoeken aangetoond dat de lokale vereniging een centrale rol binnen de samenleving speelt. Dat gaat verder dan de rol als sport- en culturaanbieder voor alle inwoners. De vereniging is ook een ontmoetingsplek voor sociale contacten en ontspanning. Ze is een middel om eenzaamheid² en beweegarmoede tegen te gaan. De lokale vereniging is een dynamische omgeving waar kinderen en jongeren opgroeien en die hen vormt.

Overgewicht

In Fryslân heeft 52% van de inwoners van achttien jaar en ouder matig tot ernstig overgewicht. In 2016 was dit exact de helft, eveneens het huidige landelijk gemiddelde. Van de inwoners van Fryslân die 65 jaar en ouder is, is bijna zes op de tien te zwaar. In bepaalde gebieden zijn uitschieters te vinden, zoals in Harlingen.

In 2023 voldeed 47,5% van de inwoners van achttien jaar en ouder aan de landelijke beweegrichtlijn³; dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Hoewel we ons als Friezen daarmee niet onderscheiden van de landelijke normen, zijn we gemiddeld wel te zwaar. Wij willen in de volgende hoofdstukken met een aantal actielijnen een beweging in gang zetten om Friezen meer dan nu te laten bewegen en te sporten.

Hoofdstuk 5

Onze ambitie en doelen

Onze ambitie is om een positief en inspirerend sport- en beweegklimaat in Fryslân na te streven aan de hand van een samenhangende aanpak op het gebied van de Fryske sporten, breedtesport en topsport. Daarbij willen wij de deelname van Friezen aan sport- en bewegingsactiviteiten verhogen. De provincie draagt zorg voor een duurzame sportinfrastructuur in Fryslân die faciliterend, toegankelijk en uitnodigend is voor iedereen. We willen dat sport en bewegen voor iedereen bereikbaar is. Het gaat erom dat een ieder met plezier mee kan doen, zich welkom voelt, zich geaccepteerd voelt en eigen sportkeuzes kan maken. De basis moet op orde zijn. Daarbij zijn drie principes leidend: vitaal, verbindend en verenigd.

Fryske sporten:

- Wij streven naar een hogere deelname van kinderen en jongeren en willen de Fryske cultuursporten meer op de internationale kaart zetten. Ieder kind in Fryslân komt in aanraking met een of meerdere Friese sporten, inclusief het schaatsen.
- Wij helpen de Friese sportbonden om weldoordachte toekomstbestendige keuzes te maken om de Friese sporten vitaal te houden.

Breedtesport:

- Wij maken het beweegaanbod voor kinderen, jongeren en kwetsbare doelgroepen bekender, dichterbij en toegankelijker. Het gaat hierbij om doelgroepen die minder geneigd zijn om deel te nemen, zoals ouderen, mensen met een beperking, mensen van een andere afkomst en mensen met een lager inkomen.
- Wij versterken de organisatiekracht van Friese sportverenigingen op basis van meer samenwerking tussen verenigingen, meer ondersteuning voor (nieuwe) initiatieven en een professioneel netwerk.

Topsport:

- De maatschappelijke waarde en inspirerende uitwerking van (top)sport is versterkt in Fryslân.
- De (inter)nationale topsportinfrastructuur in Fryslân is versterkt en daar waar mogelijk uitgebouwd.

Met bovenstaande ambitie en doelstellingen willen wij als provincie vanuit onze rol ernaar toewerken dat in 2040 ten minste driekwart van alle Friezen voldoende beweegt. Op dit moment voldoet 47,9% van onze inwoners aan deze norm. Daarmee sluiten wij aan op de landelijke doelstelling van het Rijk.

Hoofdstuk 6

Inzet voor Fryske sporten

De Friese sporten zijn onderdeel van 'it Frysk eigene', ons cultureel erfgoed. Het fierljeppen, Fries dammen, kaatsen en skûtsjesilen, maar ook het schaatsen en de Friese paardensport, dragen bij aan de identiteit van Fryslân en geven extra profiel aan Fryslân als sportprovincie. Het zijn ook de sporten waarin de Friese taal een belangrijke stempel drukt. In de zomervakantie zorgen de Friese sporten voor heel veel dynamiek, waaronder de PC in Franeker, het skûtsjesilen op de Friese meren en het concours hippique in Buitenpost. Deze evenementen zetten onze provincie op de kaart. De Friese sporten trekken ook veel bekijks van toeristen over de grens. Het fierljeppen geldt als een 'bizarre Dutch' sport waar menig buitenlander vreemd van opkijkt.

Friese sportbonden

De Friese sportbonden hebben met de provincie hun ambities gedeeld. Het Damboun Frysk Spul heeft de ambitie om Fryslân het centrum te maken van de denksport en wil het Fries dammen aantrekkelijker maken voor de jonge doelgroep. Het Frysk Ljeppersboun heeft een toekomstplan 'de sprong foarút' opgesteld en wil onderzoeken hoe een wedstrijd meer een belevenis kan zijn. Daarnaast wil de bond zich toelagen op het aanleggen van nieuwe (jeugd)schansen en het versterken van het aanbod aan professionele officials en trainers.

De KNKB wil zich meer professionaliseren in fondsenwerving en heeft de ambitie om het WK wallball⁴ in 2025 in Fryslân te organiseren. We ondersteunen het streven van de KNKB om een variant van het kaatsen op de Olympische agenda te krijgen. Onlangs besloot zij om fors te investeren in het innoveren van de website. Stichting Foar de Neiteam en de Sintrale Kommisje Skûtsjesilen (SKS) willen de zichtbaarheid van het skûtsjesilen bij nieuwe digitale media en de techniek in wedstrijden verbeteren. De stichting draagt zorg voor hoogwaardige lesprogramma's over het skûtsjesilen in het primair en voortgezet onderwijs en bekleedt een belangrijke archieffunctie.

De komende periode willen wij gelet op onze bijzondere verantwoordelijkheid de Friese sporten meer positioneren en behouden voor de toekomst door in te zetten op een gezamenlijke promotie en het geven van een duidelijk gezicht.

Hiervoor willen wij het volgende doen:

- Wij passen een kleine verhoging van de boekjaarsubsidie met de Friese sportbonden toe, zodat de Friese verenigingen die alleen met vrijwilligers werken - uitgezonderd de kaatsbond - iets meer armslag hebben. Het gaat hierbij om Damboun Frysk Spul, Frysk Ljeppers Boun en Stichting foar de Neiteam.
- De Friese taal heeft een natuurlijke plek in het sportklimaat in Fryslân, met name bij de traditionele Friese sporten. Met de sportorganisaties waarmee wij een boekjaarsubsidierelatie hebben, stimuleren wij om de meertaligheid en dan met name de zichtbaarheid van het Fries (en eventueel de streektaalen) te versterken. Wij denken daarbij aan het meertalig aanbieden van reclame-, voorlichtings- en informatiemateriaal, websites en de zichtbaarheid van het Fries in de organisatie of gebouw. Wij zien de sportorganisaties als de visitekaartjes voor de Friese taal.
- Wij reserveren voor de periode 2025-2028 jaarlijks € 137.500 om de toekomstbestendigheid van de Friese sporten een impuls te geven. Daarbij is speciaal aandacht voor gezamenlijke positionering, digitalisering en het aantrekken van kinderen en jongeren. Wij gaan door met het financieel ondersteunen van het project 'Fryske sport yn dyn klasse', waarbij kinderen in de groepen vijf tot en met acht spelenderwijs in aanraking komen met de Friese sporten. Met Sport Fryslân als coördinator komen er in samenwerking met de Friese sportbonden inspirerende programma's, inclusief schoolbezoeken van Friese topsporters. We bestendigen daarmee de samenwerking tussen de Friese bonden, het Centraal Instituut Opleiding Sportleiders (CIOS), sportverenigingen en basisscholen. Wij reserveren jaarlijks een bedrag voor de regeling Friese sporten, waarmee wij een breed en verspreid aanbod aan evenementen stimuleren die

Hoofdstuk 7

Inzet voor breedtesport

Fryslân kent een rijk verenigingsleven met vrijwilligers die veel (sport)activiteiten organiseren. In 2022 was in Fryslân 26,9% van de inwoners lid van een of meer sportbonden die bij het Nederlands Olympisch Comité en de Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) zijn aangesloten. Dit percentage is hoger dan het landelijk gemiddelde van 24%. Van de jeugd is 54% actief bij een sportvereniging. Stijgt de leeftijd, dan sporten Friezen meer alleen en ongeorganiseerd (35%). De wekelijkse sportdeelname van Friezen die 18+ zijn bevindt zich rond 47,9%; dat is fors lager dan het landelijk gemiddelde dat op 53,6% ligt. Onze ambitie is om de sportdeelname van Friezen te verhogen.

Binnen de breedtesport willen wij daarom de komende periode drie accenten leggen:

- het doorontwikkelen en verbreden van de systeemfunctie van Sport Fryslân;
- het versterken van de organisatiekracht van Friese sportverenigingen;
- het aanjagen van een divers en inclusief sport- en beweegaanbod voor iedereen. Met een aanbod voor alle leeftijdsfasen, waaronder ook voor mensen met een andere afkomst zoals nieuwkomers, mensen met een beperking of mensen die leven rondom de armoedegrens.

Specifieke aandacht schenken wij aan de doelgroep ouderen die wat betreft aandeel van de Friese bevolking fors gaat toenemen. Wanneer de vitaliteit van senioren de komende jaren niet toeneemt, dan zijn steeds hogere zorgkosten een logisch gevolg.

Sport Fryslân is een zelfstandige stichting en de sport- en beweegorganisatie van de provincie Fryslân. Met TeamFRL, een slimme samenwerking tussen de buurtsportcoaches en provinciale activiteiten, is Sport Fryslân actief in elf van de achttien Friese gemeenten, waarbij zij verantwoordelijk is voor het beweegbeleid. In de overige zeven gemeenten werkt Sport Fryslân nauw samen met de desbetreffende sportbedrijven.

In de praktijk blijkt dat ook andere partijen Sport Fryslân goed weten te vinden, zoals het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), Forensische Psychiatrische Afdeling (FPA), Friese scholen, De Friesland Zorgverzekeraar en Bedrijfsfitness Nederland. Sport Fryslân treedt als adviseur op, waarbij bewegen en sporten een deel is van de oplossing voor het versterken van de brede vitaliteit van Fryslân.

Buiten de provinciale grenzen is Sport Fryslân actief in diverse netwerken, zoals de Beweegalliantie, Sportkracht 12⁵ en de Buurtsportcoach Academy, met als doel om het Friese kennisniveau rondom sport en beweging te verhogen. In Nederland is Sport Fryslân het op een na grootste professioneel sportbedrijf. Daarmee vervult ze de centrale rol als het gaat om het praktisch coördineren en aanjagen van sport- en beweegactiviteiten. Wij willen dat Fryslân meer moet gaan profiteren van middelen ten behoeve van sport en bewegen die het Rijk en de Europese Commissie beschikbaar stellen. Hier zetten we samen met Sport Fryslân op in.

Regeldruk

De Friese verenigingen hebben het zwaar als gevolg van toenemende regeldruk en gebrek aan vrijwilligers en bestuurskracht. Niet alleen sportverenigingen, maar ook culturele verenigingen en dorpshuizen. De verenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke rol en zijn een sterke drager van de Fryske mienskip. Zonder sportverenigingen kunnen onze inwoners niet in teamverband sporten.

Wij willen onderzoeken hoe we de toekomstbestendigheid van verenigingen duurzaam kunnen ondersteunen. Daarmee geven wij uitvoering aan de motie vreemd⁶ hoe Sport Fryslân hierin kan ondersteunen om tot een optimaal verenigingsklimaat te komen. We zien zelf mogelijkheden in meer samenwerking

de Fryske sporten in de etalage zetten. Daarbij stellen wij als voorwaarde dat het desbetreffende evenement opgenomen moet zijn in de wedstrijdagenda van de desbetreffende Friese sportbond, de Elfstedenhal of Thialf.

- Wij continueren de subsidierelatie met het CIOS om er zorg voor te dragen dat studenten ervaring kunnen opdoen met Friese sporten. Door hun opleiding kunnen zij lesgeven in de Friese sporten. Het CIOS is belangrijk voor de aanvoer van sportdocenten en -instructeurs, ook specifiek voor de

Friese sporten. Dankzij onze bijdrage komt er een jaarlijks programma met een keuzedeel voor Friese sporten, inclusief de organisatie van een Friese sportdag.

- Wij reserveren een extra bedrag van € 250.000,- voor het project Fries schoolschaatsen, zodat we dit project met twee jaar verlengen, waardoor het samenloopt met de huidige beleidsperiode. Met dit project beogen wij dat kinderen van ten minste 180 basisscholen in Fryslân in aanraking komen met het schaatsen.

tussen de lokale verenigingen, meer slimme ondersteuning voor initiatieven van verenigingen en een provinciaal netwerk waar de verenigingen op kunnen terugvallen.

Gebundelde samenwerking

Dit sluit aan bij onze ambitie om tot een gebundelde samenwerking te komen voor ondersteuning van de mienskip. In de komende periode willen we met Doarpswurk, Keunstwurk en Sport Fryslân onderzoeken hoe die samenwerking eruit kan zien en welke concrete stappen hiervoor nodig zijn. Daarnaast vinden wij het van groot belang dat er in Fryslân een divers aanbod aan sportevenementen is dat voor iedereen toegankelijk is. Bij het provinciale platform ynbeweging.frl komt een Friese sport- en beweegkalender.

We vinden het belangrijk dat iedereen met plezier zo lang mogelijk mee kan doen, zich welkom en geaccepteerd voelt, erbij hoort en eigen sportkeuzes kan maken. *Foar eltse ynwenner in libben lang sport- en beweewchille*. We willen (ver)nieuwe(nde) activiteiten laten ontplooiën waardoor kwetsbare groepen makkelijker in de eigen omgeving gaan bewegen. Het ontwikkelen van een sportaanbod voor specifieke doelgroepen krijgt aandacht in ons sportbeleid. Veel aandacht gaat uit naar de senioren en de doelgroep twaalf tot achttien jaar, aangezien dit de leeftijdscategorie is met de meeste afhakers bij sportdeelname. Voor sportverenigingen is de steeds oudere bevolking en het aantrekken en behouden van jongeren een grote uitdaging. Nieuwe aanwas is zo belangrijk voor het bloeiend houden van sportverenigingen.

Bovenstaande willen wij bereiken aan de hand van de volgende acties:

- We continueren onze jaarlijkse boekjaarsubsidie met Sport Fryslân voor het door blijven ontwikkelen en vernieuwen van de ecosysteemdiensten op het gebied van (breedte)sport en bewegen ten behoeve van onze Friese inwoners.
- We reserveren jaarlijks een bedrag voor de regeling grootschalige sportevenementen. Met deze regeling wordt subsidie verstrekt voor het organiseren van internationale sportevenementen, topsportevenementen en breedtesportevenementen in onze provincie.
- We beëindigen de boekjaarsubsidie van Watersportvereniging Sneekweek, aangezien het subsidiëren van de organisatorische werkzaamheden van de Sneekweek veel beter past binnen de regeling grootschalige sportevenementen.

- We ontwikkelen met Sport Fryslân en de Friese gemeenten een samenhangend plan om de toegankelijkheid tot en deelname aan sporten onder de doelgroep jongeren, mensen met een beperking en ouderen een impuls te geven. Daarbij zien wij een belangrijke rol weggelegd voor het provinciaal platform YnBeweging.frl. Hiervoor reserveren wij een jaarlijks bedrag van € 50.000,-.
- We integreren het huidige Fonds Inclusiviteit Sport dat Sport Fryslân beheert en het Innovatiefonds tot één breed sportfonds met een jaarlijks budget van € 65.000. Met dit fonds kunnen Friese sportverenigingen op een laagdrempelige wijze tegoedbonnen (vouchers) van € 1000 aanvragen voor het ontwikkelen van (ver)nieuwe(nde) activiteiten, waarbij iedereen mee kan doen en die gericht zijn op inwoners en doelgroepen die drempels ervaren om te kunnen sporten en bewegen.
- Met het EuropaPact Fryslân willen we nauwer samenwerken om meer middelen te genereren voor projecten en activiteiten die sporten en bewegen tot doel hebben. Samen met Sport Fryslân, de KNKB en mogelijk andere sportorganisaties ambiëren wij andere geldstromen naar Fryslân te halen.

Een inspirerend voorbeeld van een Friese gemeente die op bijzondere wijze haar jongeren wil stimuleren om in beweging te komen is de gemeente Waadhoeke. Deze gemeente is in samenwerking met Stichting Seewyn Kunsteducatie en Sport Fryslân een proef gestart, waarbij alle jongeren in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar, ruim 2600 jongeren in totaal, een tegoedbon ter waarde van € 200,- hebben ontvangen voor een gratis sport- en cultuuraanbod. Het doel van deze actie 'Gratis Aktyf Waadhoeke' is om jongeren in de gemeente te stimuleren om in beweging te komen door het aanbod aan sport-, bewegings- en culturele activiteiten tijdelijk drempelloos mogelijk te maken. YnBeweging is de website die alle activiteiten zichtbaar maakt en waar aanbieders hun aanbod kunnen publiceren.

Hoofdstuk 8

Inzet voor topsport

De topsport in Nederland is georganiseerd in vijf TeamNL centra. Deze centra zijn gevestigd in Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Papendal én Heerenveen. Het unieke aan deze centra is dat trainingsfaciliteiten, huisvesting, onderwijs en medische en andere specialistische begeleiding dicht bij elkaar te vinden zijn. Om ervoor te zorgen dat topsporters en talenten zich optimaal kunnen voorbereiden op het hoogste podium, is een goede topsportinfrastructuur noodzakelijk. De TeamNL centra maken deel uit van de hoofdinfrastructuur voor topsportontwikkelingen en vormen de thuisbasis voor vele topsporters en talenten in Nederland.

Namens NOC*NSF is Topsport NOORD, gevestigd in Heerenveen, de vooruitgeschoven post in het Noorden als drijvende kracht voor topsport en talentontwikkeling in Noord-Nederland. Topsport NOORD ondersteunt in de drie noordelijke provincies sporttalenten en topsporters en zet topsport en talentontwikkeling op de kaart bij overheden, onderwijs en bedrijfsleven. In totaal telt Noord-Nederland ongeveer 150 topsporters en 500 sporttalenten. Om hen optimaal te ondersteunen in hun ontwikkeling naar de top, draagt Topsport NOORD zorg voor een goede topsportinfrastructuur en hoogwaardige begeleiding.

Topsport NOORD biedt onderdak aan zeven topsportprogramma's: inline-skaten, judo, langebaanschaatsen, shorttrack, turnen voor dames en heren én zwemmen. Daarnaast zijn er regionale trainingscentra die als doel hebben om jonge talentvolle sporters extra faciliteiten te bieden en mogelijk door te laten stromen naar de landelijke top. Fryslân telt zeven van in totaal achttien regionale trainingscentra in Noord-Nederland. Naast de eerdergenoemde sporten ondersteunt Topsport NOORD ook de zeiltalenten op en rondom de Snitser Mar.

Op noordelijk niveau werken wij samen met vijf gemeenten en de provincies Groningen en Drenthe aan de uitwerking van de Nederlandse topsportagenda. Met deze agenda delen we kennis en expertise. Daarmee ondersteunen we de route van breedtesport naar topsport via talentontwikkeling.

Hubs

Sinds 2020 is Talenthub NOORD de kartrekker voor de noordelijke topsportagenda die een basis biedt voor een gezamenlijk inhoudelijk verhaal voor topsport en talentontwikkeling. Aan de hand van drie fysieke locaties in de drie provincies draagt Talenthub NOORD zorg voor de lokale verankering van deze agenda. In Fryslân fungeren Sportstad Heerenveen en Thialf als zogeheten hub naast Groningen en Emmen. Met het nieuwe zwembad De Welle in Drachten op komst en het zeilprogramma wil Talenthub NOORD nog een tweetal hubs in de toekomst toevoegen.

Topsport NOORD heeft voor de toekomst grote ambities. Zij wil het olympisch voorbereidingscentrum zijn voor Nederlandse topsporters als het gaat om de Winterspelen. Andere ambities zijn de vestiging van een 'sport analytics center' om meer specifieke bewegingsdata te genereren met nadruk op wintersporten en een budocentrum voor beoefening van verschillende disciplines binnen de vechtsport. Verder wil Topsport NOORD zich met twee programma's meer in de kijker spelen. Hierbij gaat het om een internationaal coachprogramma en het ontwikkelen van een maatschappelijk 'impact programma'. Om dit mogelijk te maken wil Topsport NOORD het publiek-privaat partnerschap robuuster maken en een nieuwe organisatieontwikkeling in gang zetten. Met onze structurele bijdrage is Topsport NOORD beter in de positie om publieke en private bijdragen te verwerven.

Topsport- en evenementen inspireren en kunnen een groot gevoel van verbondenheid geven. Fryslân kent bekende boegbeelden onder de sporters. Met onze bijdrage aan Topsport NOORD stimuleren wij dat zij topsporters inzetten om de jeugd aan te zetten tot meer beweging en deelname aan sportactiviteiten. Sport kan een belangrijke verbindende factor zijn. Elke topsportcarrière begint bij een sportclub in de buurt.

De trotsheid op de prestaties van de Friese sporters onderstrepen wij met onze bijdrage aan het beste sportmoment van Fryslân en de Friese sportoefreprijs. Fryslân als kweekvijver voor meer kampioenen in meer disciplines.

Vitaler personeel

Topsport NOORD heeft een programma ontwikkeld voor werkgevers om te werken aan een vitaler personeelsbeleid als onderdeel van de noordelijke topsportagenda. Friese overheden en bedrijven kunnen hier gebruik van maken. Als provincie willen we uitstralen dat wij grote waarde hechten aan het versterken van een vitale organisatie. Fitte werknemers zijn over het algemeen gelukkiger, zitten lekkerder in hun vel, zijn gemiddeld genomen productiever en hebben minder werkuitval.

Wij investeren niet in topsportlocaties, met uitzondering van Thialf en De Welle. Wij zijn voor twee derde aandeelhouder van Thialf en hebben een bijzondere verantwoordelijkheid om Thialf te behouden als topsportlocatie. De schaatssport is van (inter)nationaal groot belang. Fryslân is vereenzelvd met de schaatssport. Vandaar dat schaatssen een bijzondere positie heeft binnen ons sportbeleid. Vanuit de Samenwerkingsagenda met de gemeente Leeuwarden hebben wij geïnvesteerd in de Elfstedenhal.

Met een eenmalige investering in De Welle behoudt Drachten haar 50 meter bad, waarmee dit zwembad toegankelijk is voor

topsporters uit het noorden en oosten van Nederland. Het eerstvolgende 50 meter zwembad bevindt zich in Amersfoort. Met de Friese meren (zeilen), De Welle (zwemmen) en Thialf (schaatsen) beschikt Fryslân als waterrijke provincie over diverse nationale topsportlocaties die naadloos aansluiten bij de profilering van Fryslân als een Blue Delta regio. Water maakt onderdeel van de natuurlijke habitat van Fryslân.

Om Fryslân als topsportregio te versterken stellen wij de volgende acties voor:

- Met het continueren van onze boekjaarsubsidie aan Topsport NOORD blijven wij investeren in de doorontwikkeling van een duurzame infrastructuur voor topsporters en talenten, met Heerenveen als noordelijk epicentrum voor topsportontwikkelingen.
- Wij blijven gezamenlijk met de provincies Groningen en Drenthe en vijf noordelijke gemeenten investeren in de Noordelijke Topsportagenda met een jaarlijkse bijdrage van € 40.000,-.
- Wij dragen jaarlijks € 20.000,- bij aan de sportoefenprijs en het mooiste sportmoment, in samenwerking met Omrop Fryslân, Mediahuis en Sport Fryslân.

Hoofdstuk 9

De mienskip versterken

Sport nodigt uit tot bewegen en heeft daarmee diverse raakvlakken met andere beleidsvelden. We verstevigen de komende beleidsperiode de integrale lijnen en we dragen bij aan oplossingen, waarbij ‘bewegen en sporten’ een pasklaar antwoord is voor het versterken van een vitale mienskip in Fryslân. Hieronder in het kort een overzicht van verschillende beleidsinvalshoeken die wij voor ogen hebben:

- In het Fries regioplan ‘Juiste zorg op de juiste plek’ zijn via de bestuurstaafel Seker en Sûn opgaven geformuleerd om het Friese zorglandschap toekomstbestendig te maken. Door dubbele vergrijzing en het tekort aan arbeidscapaciteit is de manier waarop de zorg is georganiseerd niet meer houdbaar. Een sterke sociale basis is van groot belang voor de zelfredzaamheid van onze inwoner, waarbij met sporten en bewegen flinke gezondheidswinst te behalen is. De rode draad in de opgaven in het Fries regioplan is het versterken van de mienskip, de sociale basis en het inzetten op preventie om de zorg in Fryslân voor alle inwoners beschikbaar en toegankelijk te houden. In de regio-opgaven ‘kansrijk opgroeien en gezond leven’, ‘gezond ouder worden’ en ‘mentale gezondheid en veerkracht’ is betrokkenheid van netwerkpartners op het terrein van sport van groot belang. De beweging van zorg naar (positieve) gezondheid is bovendien een van de vier transities in de derde noordelijke regionale investeringsstrategie (RIS3) 2021-2027. Door die transformatie in gang te zetten, moet voorkomen worden dat de vraag naar zorg teveel stijgt.
- Zowel bij sporten als bij mobiliteit staat ‘bewegen’ centraal. Er zijn diverse relaties te leggen. Bewegen is gezond en zorgt voor vitaliteit. Lopen en fietsen zijn modaliteiten die gezond én duurzaam zijn. Ze dragen bij aan afspraken die gemaakt zijn in het Klimaatakkoord, dat als grondslag dient voor ons vastgestelde Regionaal Mobiliteits Programma (RMP). In programmalijn 1 uit het RMP staat bijvoorbeeld: we

zijn goed bereikbaar en onze netwerken zijn betrouwbaar, efficiënt en toekomstbestendig. Bij de uitwerking van maatregelen en bij de inrichting van onze openbare ruimte wordt het STOMP-principe toegepast. Dit principe houdt in dat wij bij het zoeken van mobiliteitsoplossingen eerst kijken naar oplossingen voor voetgangers (Stappen), dan fietsers (Trappen) en daarna het Openbaar vervoer en de minder duurzame mobiliteitsvormen, zoals ‘Mobility as a service’ en ten slotte de Privéauto.

- Verder hebben we de beleidsbrief ‘Fryslân Feilich Fytslân 2.0’ die in 2022 is vastgesteld. Daarin is de ambitie opgenomen om meer mensen op de fiets te krijgen en het aantal fietssslachtoffers zo laag mogelijk te houden. In deze beleidsbrief zijn drie hoofddoelen beschreven:
 - het stimuleren van fietsgebruik door extra fietsinfrastructuur, doorbouwen aan het netwerk van hoofdfietsroutes, extra aandacht voor specifieke doelgroepen, beschikbaar stellen van fiets voor iedereen;
 - het verbeteren van de fietsveiligheid door middel van maatregelen, beschermingsmiddelen (helmen) en innovaties;
 - het binnenhalen van een internationaal wielerevenement.Daarnaast hebben wij in het Bestuursakkoord 2023-2027 de ambitie geformuleerd om de fietsprovincie van Nederland te worden. Wij investeren daarom de komende bestuursperiode € 3 miljoen extra in het provinciaal hoofdfietsroutenetwerk. Daarentegen hebben wij ook aangegeven dat het uitvoeren van het laatste hoofddoel in deze bestuursperiode om financiële reden geen prioriteit heeft.

Vanuit verkeersveiligheid stimuleren wij onder andere de verkeersveiligheid van fietsende ouderen via het project ‘Doortrappen’, een initiatief van het ministerie van

Infrastructuur en Waterstaat. In samenwerking met alle Friese gemeenten en verkeersveiligheidspartners stimuleren wij ouderen langer veiliger te fietsen, waarbij veel aandacht is voor fietsfitheid, beschermings- en hulpmiddelen en valpreventie. Met dit project wordt ingespeeld op de toename van verkeersslachtoffers als gevolg van de dubbele vergrijzing. In 2040 zullen er volgens onze prognoses namelijk bijna 200.000 ouderen woonachtig zijn in Fryslân.

- Als we kijken naar het ruimtelijk beleid, beschrijft de provincie strategisch beleid voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving in de Provinciale Omgevingsvisie (POVI). Deze visie gaat in op de ruimtelijke consequenties van keuzes op het gebied van water en bodem, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Vanuit het oogpunt van sport biedt de POVI kaders om een beweegvriendelijke, veilige en gezonde leefomgeving te stimuleren, waarbij kinderen, jongeren en volwassenen worden uitgenodigd om (meer) te bewegen en andere mensen te ontmoeten.

Binnen het landelijk thema ‘Beweging In de Openbare Ruimte’ (BIOR), waarbij ingezet wordt op een sportieve inrichting van de bebouwde omgeving, wordt de drempel verlaagd voor onze inwoners om in het dagelijkse leven te bewegen en te sporten. Inzet om meer wandel- en fietsroutes te ontwikkelen is van groot belang gelet op de toenemende vergrijzing en om meer mensen uit de auto te krijgen. Slimme toepassingen zijn: toegankelijkheid van groen, communicatie over de routes, verlichting langs de routes en het verbeteren van speelplekken.

- Op het terrein van recreatie en toerisme, oftewel de gastvrijheidseconomie, zijn slimme koppelkansen te maken met het aantrekkelijk maken van Fryslân voor inwoners en bezoekers door middel van nationale en regionale (watersport)evenementen, waarbij wij met evenementen op

het gebied van Friese sporten de recreant en de toerist graag in aanraking willen laten komen met de traditionele Friese cultuur. In de Beleidsnota Gastvrij Fryslân 2028 wordt een slimme groei nagestreefd door te zoeken naar een juiste balans en hoe de sector kan bijdragen aan brede welvaart. Zowel onze (sportieve) inwoners als onze bezoekers zijn gebaat bij voldoende ruimte voor recreatie met oog voor landschappelijke kwaliteit en belevingswaarde. Hierbij spelen een uitstekend wandel- en fietsknooppuntennetwerk en een optimale vaarwegenstructuur in Fryslân een belangrijke rol.

- Als onderdeel van onze opgave om de leefbaarheid te versterken hebben we binnen het lepen Mienskipsfûns (IMF) in de periode 2020-2023 voor ruim € 3,6 miljoen subsidie verleend aan projecten die bijdragen aan het stimuleren van een vitale, bewegende gezonde bevolking. Hieronder bevinden zich veel sportfaciliteiten en evenementen. In 2023 zijn 46 sportaccommodaties verduurzaamd. Ook in de huidige beleidsperiode is ruimte om mienskipsgebouwen duurzamer te maken. Hiervoor stellen we in 2024 en 2025 € 2 miljoen beschikbaar.
- We willen het promoten van een gezonde etensstijl en gezonde voeding meer met een positieve sportcultuur verbinden. Als landbouwprovincie van Nederland is Fryslân de producent van gezond, goed en veilig voedsel en lokale producten. In de komende beleidsperiode staan wij open voor projecten om de consumptie van lokale gezonde producten te stimuleren op plekken waar veel sportende mensen bijeenkomen, zoals de sportkantines.

Hoofdstuk 10

Onze financiële inzet

In onderstaand schema is de begroting opgenomen voor het Friese sportbeleid voor de komende vier jaar, waarbij een indeling is gemaakt voor de bekostiging van structurele en tijdelijke activiteiten. Binnen de begroting is rekening gehouden met de structurele bijdrage aan Sport Fryslân, Firda CIOS, KNKB, Frysk Ljeppers Boun, Damboun Frysk Spul, Stichting foar de Neiteam en Topsport NOORD. Verder is rekening gehouden met voldoende financiële mogelijkheden voor een subsidieregeling voor grootschalige sportevenementen, de oprichting van een breed sportfonds (jaarlijks € 65.000,-), een samenhangend plan voor het verbeteren van de toegankelijkheid tot deelname

aan sporten (jaarlijks € 50.000,-) en de uitvoering van de Noordelijke Topsportagenda (jaarlijks € 40.000,-). Bij de begroting van de Fryske Sporten is rekening gehouden met voldoende financiële mogelijkheden voor een subsidieregeling voor Friese Sporten en het versterken van de toekomstbestendigheid van de Fryske Sporten (jaarlijks € 137.500,-). Voor het project schoolschaatsen was in 2025 en 2026 al jaarlijks € 125.000,- ter beschikking gesteld. Deze bedragen zijn niet opnieuw in deze begroting opgenomen. Voor de jaren 2027 en 2028 is eveneens € 125.000,- begroot.

Begroting (structurele budgetten)	2025	2026	2027	2028
Sport Fryslân	704.600	704.600	704.600	704.600
Firda CIOS	29.600	29.600	29.600	29.600
Koninklijke Nederlandse Kaatsbond	53.200	53.200	53.200	53.200
Frysk Ljeppers Boun	10.200	10.200	10.200	10.200
Damboun Frysk Spul	10.200	10.200	10.200	10.200
St. Foar de Neiteam	10.200	10.200	10.200	10.200
Topsport NOORD	369.600	369.600	369.600	369.600
Fryske sporten	109.700	109.700	109.700	109.700
Subtotaal	1.297.300	1.297.300	1.297.300	1.297.300

Begroting (tijdelijke budgetten)	2025	2026	2027	2028
Sportoeverprijs	20.000	20.000	20.000	20.000
Grootschalige sportevenementen en Breedtesport	320.000	320.000	320.000	320.000
Fryske sporten	137.500	137.500	137.500	137.500
Schoolschaatsen			125.000	125.000
Subtotaal	477.500	477.500	602.500	602.500
Totale budget	1.774.800	1.774.800	1.899.800	1.899.800

Eindnoten

- 1 Een Fries uitdrukking voor: het hebben van een goede geestelijke en lichamelijke gezondheid.
- 2 In de periode 2016-2022 is de eenzaamheid in Fryslân met 5% sneller gestegen dan landelijk. Op dit moment voelt 47% van de inwoners in Fryslân zich eenzaam, dit is echter lager dan het landelijk gemiddelde van 49%.
- 3 Voor volwassenen en ouderen betekent dit 2,5 uur per week matig intensief bewegen en twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten uitvoeren. Kinderen (4 t/m 17 jaar) moeten daarentegen een uur per dag intensief bewegen en drie keer in de week spier- en botversterkende activiteiten ondernemen.
- 4 Wallball is een variant van kaatsen, het zgn. muurkaatsen.
- 5 Sportkracht 12 is een samenwerkingsverband met alle provinciale sportorganisaties van Nederland als deelnemer (<https://sportkracht12.nl/>).
- 6 Motie vreemd van 28 februari 2024 'van PvdA en GrienLinks inzake ondersteuning sportclubs en verenigingen'.
- 7 Bij Mobility as a Service (MaaS) gaat het om plannen, boeken en betalen van al het mogelijke vervoer via apps, bijvoorbeeld de deelfiets en de deellauto.

Colofon

Provinsje Fryslân
Tweebaksmarkt 52
8911 KZ Leeuwarden
058 - 292 59 25
provinsje@fryslân.frl

Vormgeving en digitale toegankelijkheid

Provinsje Fryslân

Digitale toegankelijkheid disclaimer

Dit document heeft als doel om de mienskip te informeren over de Beleidsbrief Sport. Voor een document met dit doel denken wij dat we een goede balans hebben gemaakt tussen het aanbieden van rijke informatie enerzijds en digitale toegankelijkheid anderzijds.

Voelt u zich toch beperkt in het gebruik, neem dan contact op met Provinsje Fryslân. Wij waarderen uw inbreng over hoe het beter kan.

Fotografie

Dyna '75
Wiebe Sietze
De Friesland
Johan de Wit
Topsport NOORD
Martin de Jong
Sport Fryslân
Frysk Ljeppers Boun
Keatsbûn KNKB
Provinsje Fryslân

Fryslân in beweging: iedereen doet mee

Beleidsbrief sport